

HALIA.

Megjelenik kivétel nélkül mindennap.

Szerkesztők:

MILE PÁL és BENEDEK GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 2576. szám alatt.
hová a lap szemléni és anyagi ügyeit illető dolgok küldendők.

Kiadók:

a lap tulajdonos szerkesztők.

Az előfizetési és hirdetési díjak úgy a kiadóhivatalhoz, mint a Csoconai nyomda- és kiadó-részvénnytársasághoz is küldhetők.

Itt másodsor!

Ujdonság!

Itt másodsor!

A budapesti népszínháznak a mult idényben a legnagyobb sikert aratott operetteje.

Folyó sz. 9.
(lényberlet páratlan)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Bérlét 3. szám
(páratlan.)

Vasárnap 1896. évi október hó 4-én

másodsor, új jelmezekkel és díszletekkel nagy katonai menetek-, felvonulások-, tableau-k, táncokkal és couplet-ekkel:

A KIRÁLYNÉ DRAGONYOSA

Nagy operette 3 felvonásban. Írták Pierre Decourelle és Francois Bauvallet. Zenéjét szerző: Wenzel Leopold. Fordították Evva L. és Rákosi V.

I. felvonás: Párisban. — II. felvonás: A Belaraise-kastély. — III. felvonás: A Noailles marchall táborán.

S Z E M É L Y E K :

Montauciel kapitány a királyné dragonos ezredében . . . Cornensac Achilles báró vón gőzóri . . . Pamfil, a grófnő unokanővese . . . Örnagy . . . Miklós, kőművesmester . . . Sedain, kőművesinas . . . Cassonlette . . . Pincér . . .	Békéssy Gyula . . . Follinus Aurél . . . Rubos Árpád . . . Sziklai Miklós . . . Nyitrai Sándor . . . Kállay Lujza . . . Püspöky Imre . . . Nagy Kálmán . . .	Rifolet . . . Corasmin } vándor komédiások Gringolet } Róza, Miklós unokahuga . . . Bellaraise grófné . . . Corasminné) színésznők . . . Rifoletné) Kadét . . . Markotányosnő . . .	Fánesy Tamás . . . Nagy Kálmán . . . Kiss Pál . . . Szende Anna . . . Locsarekné G. . . Lendvayné . . . Cserényi Adél . . . Makray Dénes . . . Makrayné A. . .
--	---	---	--

Kőfaragók, kőművesek, dragonyosok, eselédék, aratók. — Idő: 1736. XV. Lajos uralkodása alatt.

Jegyek előre válthatók d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig a színházi pénztárnál.

Helyárak: Földszinti és I. emeleti páholy 9 korona (4 frt 50 kr.) Csáládi páholy 12 korona (6 frt.) II. emeleti páholy 6 korona (3 frt.) I. r. támlásszék az első négy sorban 2 korona (1 frt.) II. r. támlásszék V—X-ig sorig 2 korona (1 frt.) III. r. támlásszék XI—XIV-ig sorig 1 korona 60 fillér (80 kr.) Emeleti zártzések a két első sorban 1 korona 20 fillér (60 kr.) a többi sorban 1 korona (50 kr.) Földszinti állóhely 80 fillér (40 kr.) Tanuló és katonajegy a földszintre 60 fillér (30 kr.) Karzat 40 fillér (20 kr.) Vasár és ünnepnapokon 60 fillér (30 kr.)

A m. t. bérlő és előjegyző közönség jegyeit az előadás napján **d. e. 10 óráig** tartja fenn a pénztáros.

Pénztárnyitás 6 órakor. Kezdete 7, vége 10 órakor.

Hétfőn 1896. okt 5-én Bukov történeti népszínmű.

Komjáthy János, igazgató.

Róza Lajos női divatterme

Debreczen, Nyiregyháza, Kistemplom-bazár. Tervegyutca.

Az őszi és téli idényre már megérkeztek az Ujdonságok: női felöltők és gallérok remek Assizek, szelvény- és flanelle- ingekben és blousokban.

Királyné dragonyosa.

Wenzel operetteje. Bemutatója a debreczeni városi színházban 1896. október 3-án.

Az igazgató operette személyzetének bemutatására premiéret választott. A királyné dragonyosai bár már nem újdonság, de színházunkban még nem adták. Csodálatos, hogy ezen operete sok helyen határozott bukást szenvedett. Ennek nem lehet más magyarázata, minthogy csak vidéki társulatok által adták, sehol sem lett egy előadva, mint azt a nagy igényű operette sikeres színhozatala okvetlen megkívánja. Főszereplője, a királyné, melyek raffinált nehézségekkel vannak telve, aslo áriák bár ritkák, de nagy hangterjedelmű és kitartást követelnek, a duettek quintettékké pedig csak úgy hemzseg a darab, mi mind olyan körülmény, mely igazán tiszta tehetségekkel bíró közreműködő köreket igényel. Az operette maga hemzseg a dallamos részletekkel, mindazonáltal nem tagadható, hogy sokszor igaz ismerős dallamokkal találkozunk, de hát má világban, különösen a zenei világban ügyesen lopni, ha nem is értem, de hálá daltos dolog. A dallamoknak ügyes felosztását, az összszólamok hatásos és igen avott hangszerelőre való concepcióját kell még a darab dícséretére kiemelni. Az operette inem jelzett karaktere tehát plauszibilis teszi azt, hogy gyenge társulatnál, vagy csak közönségszerűen állat is előadva az nem érvényesülhet. Ha most már ezzel szemben kiemeljük, hogy a „Királyné dragonyosa” nálunk tegnap este zajos sikert aratott, azt hisszük, hogy szintársulatunk operette-személyzetének művészi értékét is meghatároztuk. Lehetetlen, hogy a dícséret superlativusaiban ne nyilatkozzunk egy az egyes magánszereplők, mint a karok működésével, valamint hogy meg ne dícsérjük a rendezés kitűnőségét.

Kapossi József és Szende Anna a két fő nőszereplő. Legtöbbnyire együtt vannak jelen a színpadon, együtt énekelnek, együtt játszanak és úgy éreztük, mint külön-külön igaz művészetet nyújtottak. Kapossi úr esengős, nagy terjedelmű, modulációkra szerelt képes hanggal bír, játéka ügyes, élénk, temperamentumos. Legnagyobb hatást I-5-ös felvonásbeli bordszállal, (mely inkább ballada), melyet művészetileg énekel — érte el.

Méltó partnere volt Szende Anna. Hangja genreben különbözik a Kapositéll. Timbre-je valamivel tömpőbb, rezgési mélyebbek, erőteljesebbek, sonorusabb, szinte komolyabb és határozottan a komoly zenével érvényesül igazán, mi különösen második felvonásbeli románéknál érvényesül. Játéka a mellét, hogy finoman dícsért, nem nélkülözi az élénkséget. Az első felvonásbeli kukuru dudtuban Kaposi, Szende már határozottan meghódították kénye: izlésű közönségünket, — mely a darab folyamán szokatlanul élénk hatásos nyilatkozattal kísért minden egyes jelenést. Loacsarekné ismét sikerült alakításával szaporította sikerét.

Békessy erőteljes, éreces szép bariton hanggal bír. A színpadon otthon van, tisztán énekel és jól alakít. Rubos ügyesen mozgott, egy betétet csinosan énekel. Vele az hiszem más alkalommal bővebben foglalkozhatunk.

Mulatató kabinet alakítását nyújtott Follinus, ki valószínűleg kedvencevé fog valni a színházlátogató, nevetni szerető közönségnek.

Kiváncsisággal nézünk a mai reprise elé, midőn Sedaine szerepét Kállai Luitza fogja játszani, ki szintén ezen szerepben mutatandja meg magát.

Romy.

Rafael.

Jól eső örömmel gondolunk rá, hogy mindjárt október 6-án eredeti magyar tragédiának premiéret élvezhetjük. Mióta Csiky kidőlt, drámaírói dalunk csaknem egészen árván maradt. Ha egyik-másik írónk rá gondolja is magát a drámaírásra, inkább a népszínmű, a comédia, legjobb esetben a középfajta dráma az, mely nálunk pártolásra talál. Az akadémiai nyertes drámáknak szinte rendes sorsuk a bukás, sőt ha egyik másik repertoiron marad is, a közönség érték nem igen lelkesedik. A tiszta tragédia meg éppen fehér hólló még az akadémiai koszorúzott pályaművek közt is.

Mondjuk, hogy korunk szelleme nem alkalmas talaj a tiszta fajta tragédiák termelésére. A művelt társadalom költőink lelkét elfogta a szépségszomj, a magasztos eszmék, fenségesség küzdelmei iránti főgökönség nines meg a szívekben, s még ha volna is költő, ki az erkölcsi világrand sérthetlenségét, a jók és gonoszok örökös küzdelmében amazok szükségképeni győzelmét hirdetni tudná: ha volna is így költőnk — mondjuk, — nem volna öt megértő publikuma. Mintha az emberek tekintete nem érne fel arra a magaslatra, honnan az emberiséget a maga egészében érelyével és vétkivel be lehet látni, vagy mintha ennek a nagy egésznek fejlődésében nem volnának meg többé azok a pillanatok, amelyek érvényesülő alaptörvények, melyeknek bármely irányban való megsértése a jobbak meggyőződése szerint bosszúlatlanul soha nem maradt. A társadalom és a hatást kereső költők bevezetése a részletekbe: az égető napi kérdéseket feszegetik is az u. n. problémákat az egyes tekintete vétele nélkül akarják megoldani. S még e részletkérdések megoldására való törekvésben is tévesztett utakon járnak az írók. Mintha a költészetnek nem volnának meg a maga hatalmas eszközei eszmék hirdetésére, vagy mintha a költők nem bírnának azok alkalmazásáig emelkedni: a probléma-fejtéget költők a tudomány birodalmába tévelyedtek s a dráma hatalmas tövényeinek való rajza helyett gyarló okoskodásokkal traktálták közönségüket. Nagyon természetes aztán, hogy ily úton állandóan becsüli költői alkotásokban nem gyönyörködhetünk.

Igazán örömmel kell azért üdvözölnünk minden oly jelenséget, mely a helyes utra való visszatérésnek legalább vágyat, biztos érzéket mutatja.

Ilyen jelenségek tartjuk Várady Antal tragédiáját, a Rafaelt. E dráma a legmagasabb jutalmért küzd: a történelmi szomorújáték babéraiért. Messje röviden a következő:

Rafael a Vaticán számára festendő Madonna képét nem tudja befejezni, mert nem talál alkalmas modellt, ki nagy műve megalkotásában illelteni tudná. Végre egy ünnepélyen rátalál Stellára, egy szegény kézműves-pár egyetlen, szép leányára, kinek ártatlan naivsága és elragadó szépsége szerelme gyulasztja. Stella eleinte csak csodálattal van eltelve a mester nagysága iránt, de annak heves szerelmi vallomása is ő szívében is felbuzsítja a szunnyadó szerelmet s szenvedélyesen vetik magukat egymás karjába. De az apa egyfelől visszakiötelt leányát, mert bosszútelenességtől félt; másfelől pedig a szent Atya az az egész előkelő római világ megbortránközi viszonyukon, mert azt a nagy mesterhez méltatlannak, a Vaticánhoz, hol Rafael él és működik, megvalóznak tartják. Ezeakivül az urbinói hercegnek is, ki halálosan szerelmes a művészebe, mindent elkövet, hogy a hirtelen támadt viszonyt megsemmisítthesse.

Stellának is fel-feltámad lelkiismerete, fel atyjának átkától, anyja szenvedésétől. Minden akadályokon azonban győzedelmeskedik a mindenható szerelem, Rafael bezárkózik Stellával műtermébe, megfesti világra szóló Madonnáját, diósége növekszik, de magához közeledni tanítványain és meghitt barátain kívül seukit nem enged. — Egyszer mégis behatol lakásába a szerelmes hercegező s miután látja, hogy Rafael még sokkal inkább szereti Stella-t, féktelen szenvedélytől elvakítva, mérgezett türel megsebesíti a művészt, magát pedig kivégzi. A lassan ölé méreg hatása alatt Rafael elorvasd, s még mielőtt Stella-val folytatott viszonyát házasság által szentesítene, meghal. Stella megfosztra szerelmétől, megsietve az emberektől, annak a tudatában, hogy beszéltes szüleit szegyenbe és halálba kergette, kétségbeesésben a Tiberisbe öli magát.

A mint a rövid vázlatból kitünik, a tragedia tárgya hasonlít a Romeo és Julia tárgyához, sőt ugyanaz: a szerelem féktelen ereje minden tekintete fölré tele érvényesülésre tör, de mert a társadalmi korlátokat az egyesnek büntetlenül lerombolni megengedve nincs, a szerelmeseknek el kell pusztulniok.

Nézzük röviden, hogyan építette fel ez alapra Váradt a tragedia épületét.

(Folyt. köv.)

Színházi hírek.

— **Rafael, Váradt** Antal pályanyertes 4 felvonásos eredeti drámája, melynek ismertetését lapunk mai számúba kezdjük meg, kedden kerül bemutatásra színiadunkba a következő szereposztással: Rafael — Komjáthy, Chrysothomos — Szilágyi V., Castiglione — Benedek Gy., Pietro — Bartha J., Antonio — Komjáthy, Söllő — Püspöky, Stella — Molnár Rózi, Margerita — F. Csillagházi E., Gina — Halmi Margit. Az előadás rendkívül érdekesnek ígérkezik, mert a szereplők ez alkalommal fogják művészi képességüknek bizonyítékát nyújtani.

— **Follinus Aurél** vígjátéka. A vígszínház ez évi pályázatából díszesrelét kikerült öt eredeti darab közül az első: *Follinus Aurél*nak, színtársulatunk kiváló salon-komikusának „Az öngy” című három felvonásos vígjátéka, melyről már többször megemlékeztünk, október hó 9-én kerül bemutatásra. A daraból napról-napra folynak a próbák; szereposztása a következő: Rélay Kálmán Fogyvesi, Arthur Ráthonyi, Klára Kalmár Pirosa, Bernáth István Gál, Szegői Károlyné Láncezy Ilka, Gombos Pál Szathmáry, Irma leánya P. Szép Olga, Kéri Tivadar Balassa, Hajnal Ilona Deli Emma, Törös Tihamér Hegedüs, Karasz Viktor Tapolczai, Héves Béla Beregi, Hidegné Nikó Lina, Casjakosné Szilasi Róza, Donathné Munkási M., Laczi, inas Kassai, Lina szobalány Kész Róza. *Follinus Aurél* hétfőn reggel utazik fel Budapestre, és a próbákban és a premieren jelen legyen. A kiváló színi író e rendkívüli szellemességű darabja nosokra színe kerül ami színiadunkon is.

— **Színházi és művészeti szemle** ezimen havonként kétszer megjelenő új színeszeti szaklap jelent meg **Valentin** Lajos szerkesztésében.

— **Bukov, a székelek hóhéra.** Henkő Kálmán „*Bukov, vagy II-ik József császár*” című történelmi népszínműve hétfőn kerül színi. Az este igen érdekesnek ígérkezik. Halukul szőpen esengő esztendő nézetek, Lesznek csángó- és székelek táncok, eszportozatok. A 4 felvonásos népszínműt a szakaszából és egy allegoriából áll. Az első szakasz „az értelen jutalmak”, a második „a kecskéjásztor”, a harmadik „a bújdosók”, a negyedik „*Agris a cseremben*” és végül nagy allegoria lesz, ben-

gali tűzzel mervilágítva. A darab a következő szereposztással kerül elő: Bukov — Békéssy Gyula, Caratto — Vágó J., Lázár Imre — Komjáthy J., Róza, neje — Komjáthy, Dánioki — Benedek, Siko — Szilágyi V., Kaszás — Szilágyi M., Rózi, leánya — Kaposi Józsa, Pali — Rubos Á., Itélőmester — Halmi Margit. A díszletek a darabhoz igen szépek. Kaposi Józsnak és Rubosnak igen szép énekszámai vannak a darabban. A második felvonásban előforduló *csukátó* székelő táncot táncolja Makray Dénes; a *kalugyer* csángó táncot, melyet Gabona Gy. és Makray Dénes tanítottak be, táncolja az egész férfi karzsemlézet, Berzevicy Etel és Heggyi Ilona ballet-táncosnőkkel.

— **Rövid hírek.** Gabányi Árpád „*Sámuel király*” cz. történelmi drámájának bemutatója a nemzeti színházban okt. 9-én lesz. — *Hercegy* Ferencz „Nászutón” cz. darabot fejezett be a népszínház számára, melynek fő női szerepét Kürü Klára fogja játszani. — A *Magyar Lászlót* igazgatója *Rolle* Iván, főrendezőül *Molnár Lászlót* a vígszínház tagját szerződtette. A többi tagok szerződtetése a tél folyamán fog megtörténni. — *Téli színház*ot épített Hatvani Károly O-Budán. — *Szegeden* a városi tanács 1500 frtot szavazott meg a színház új díszleteire. Kővetésre méltó példa.

A Thália előfizetési árai :

Okt. 1-től 1897. ápril 30-ig	5 frt
Okt. 1-től 1897. jan. 15-ig	2 frt 50 kr.
Egy óra	80 kr.
Egyes szám ára	10 kr.
Videkre az árak többlete	2 frt 20 kr.

Az egyes számok naponként vehetők a színházi pénztárnál és tőzsdékben.

A „Thalia” kiadóhivatala.

Ujdonságok az őszi idényre női divatszövegekben, színes selymekben, díszekben **legolcsóbban beszerezhetőek** *Szabó Lajos fia* czégnél.

Ripacs.

Színpadai gombák !

(Férfivérték, nagymondások a színpadon.)

I.

„Az ebéd kifőné volt, de még ma csak 25-ike van. (Mildmári.)

Színész.

„Az ebéd kifőné volt, de még ma 25-ször annyit megennék.

II.

Színész.

„A bérkocsi az ajtó előtt vár. (Arany pák.)

Pajtásod jól vegye a tört.

III.

Pajtás! adjál egy főrt.

IV.

Hol van a fejem, igen, megöltök, most mit küszkölök. (Sárga csikó.)

Hol van a tejem! igen, kiöltök, most mit früstökölök.

